

## SOFRA

dà de l'adj. 'asud, nom de color de l'arrel *syd* 'ser fosc, ser negre'; encara que en l'àrab granadí sonava *céude* (PALC) era més general en hispano-àrab el timbre *ay* de la llengua clàssica i *ay* es convertia en *o* en els arabismes romànics (*assot*, cast. *azote*, *azófar*) (Steiger, *Contr.*, 368, 650).

Sòdo, V. Soldeu Sofí, V. S. (misc. àr.) *Sofondo*, V. Safona

## SOFRA

*Alqueria de Sofra*, te. Confrides, en un doc. de 1278 (Mtz.Fdo., *Doc. Val. ACA* II, 346).

De la mateixa, en una variant *Alxofrat* tenia notícia SSiv., 196, com una pda. de Confrides, si bé en una grafia cast. *Aljofra*, segons nota que li havien donat i ha perdut. Torre de la *Sofra*, te. St. Joan d'Alcant (Mateu Llopis, *País Val.*, p. 55).

A Tivissa (c. 1340): «troç de terra --- a la *vayl A-çofra* --- e altra en la dita *Vayl-Çofra*, que foren de moros» (*Capbreu* d'Entença, 2v); 1460: «camí de Tivissa a la *Vall Sofra* --- Serra de Fatxes e --- Vall de Lor» (Bru Borràs, *Fulls d'Hist. de Tivissa*, 186. 25 6f.).

*Alzofres*, pda. de Torrent de Cinca (Pita Mercè, *Argensola* v, 330).

De l'àr. *subra* 'certa prestació a què els moros estaven obligats' [1240], *DECat* VII, 1004a12-31; les va-<sup>30</sup>riants amb *x* semblen obeir a la contaminació del parònim *sofre*, amb la seva variant ribag. *eišufre*, port. *enxofre* (*DECat* VII, 1007a20 ss.).

## SOFRUNYS

Antic poblet, avui desaparegut, en els Aspres de Conflent, te. de Glorianes. És el que explica Alart en *Bull. Soc. Agr. Pyr. Or.* x, 83.

MENC. ANT. On li dóna com menció més antiga: 1261: *Sofruins*; 1337: «els locs de *Glosianes* et de *Suffruys* ab *Foxà*» [agre. de Glorianes], «*Glosianis* et de *Sufruys* et de *Foxan*» (*Stils de Vjr. de Conflent*, f<sup>o</sup> 42v); 1359: *Saffruys* (sic) (Alart, *Docs. Geogr. Hist.*, 45 12). Hi havia esgl. Stí. Stephani: Ponsich (*Top.*, 108), sense més dades.

Recorda notablement el NP grec llatinitzat *Sophronius*. Però seria ben estranya —potser cas únic— l'aplicació directa de tal NP llatí a un NL, sense sufix;<sup>50</sup> un NP que no crec que fos verament usual en llatí vulgar, fora dels barris més baixos i corruptes de l'urbs romana (certa *Sophronia* fent un paper repugnant en el *Satyricon* de Petroni).

Més aviat serà, doncs, una falsa pista; i anirem mi-<sup>55</sup>llor recordant l'abstracte del cat. antic aprovençalat *sofrany* (*DECat* VII, 100.26), derivat de l'oc. ant. *sofrànber* «manquer, faire défaut», ben adequat a l'extrema sequedat i esterilitat dels costers de Glorianes.

La gran semblança de *sofrany* amb el cat. *sofraja*, i<sup>60</sup>

variant dial. *sofranya*, del ll. SUFFRAGINEM 'doblec de la cama' (*DECat* VII, 1005b20,22 ss.) donà lloc al mall. *ensofronyat* 'amagat curosament' (1006a-4 ss.), amb deriv. *sofrony* «huraño» (1006a33). Al Conflent una derivació es pogué reproduir, descarrilada com aquesta, potser també convergint-hi la influència de la frase *ses fruits* 'sense fruits, estèrils' (cf. la variant *Safrunys* del doc. de 1359).

10

SOGA, amb derivats i anàlegs

*Les Sogues*, santuari i antic convent a Urgell, te. Bellví, 0h30 al N. del poble (Reig Vilardell, *Mono-<sup>15</sup>grafies de Cat.* II, 60). Imaginarem fàcilment que el nom li vingui d'alguna imatge evangèlica que lliguin o assotin amb sogues). Ja *Turrim de Sogas* en les afrs. del terme sarraí de Lleida, n.<sup>o</sup> 16.

Coll de *Sogata*, en les muntanyes de la Baronia de<sup>20</sup> Rialb, entre SdUrg. i Pallars (on vaig fer enqs. el 1957) (xvii, 24-34). «--- En un coll de muntanyes hi ha un monestir...» (Verdaguer-Morera, *Sard. Les Monges*); sovint són en collades, de Santa Maria etc.; si aquí n'hi hagué un bé pogué tenir explicació semàntica semblant al de Bellví. Fóra menys fundat pensar en analogies topogràfiques com 'avenc de moltes sogues' o Roca de *Na-Sogues* per les que hi pengen; o Mas de *Sogues*, que diu que n'hi fan (*DECat* VIII, 9b5-12).

Però queda la qüestió del sufix. Per què *-ata*? Poc escrúpol feia *-ata* en *Llevata* (Flamicell) amb *-t-* conservada entre vocals, però ací ja és més estrany perquè no és tant cap als Alts Pirineus, on la conservació ja és normal.

<sup>35</sup> Però si hi hagué allí, alguna capelleta o oratori muntanyenc una imatge, «imago *sogata*» en figura o pintura, i amb inscripció en baix llatí, representant el Crist en la Passió, fermat o batut amb soguer, això com a cultisme ho acaba d'explicar del tot. Recordem els NLL inspirats en una IMAGO PATERNA (a França),<sup>40</sup> I. PATERNA i MATERNA (P. Val.).

No fóra massa difícil equiparar-hi *Sogueda*, Còrrec de la ~, rossellonès sota l'Albera, te. Sureda; potser un cohe. de plantes com lianes o lligabosc, ponderades com 'sogues'; si bé com que només consta com hapax d'un capbreu o altra font escrita (*Cerca* 1959 iv, 142), no descartem que no hi hagi err. de lectura per *Sog(u)ada*, igual a l'anterior; o fins per *Soureda*?

En d'altres l'etim. és diferent a desgrat de la inicial anàloga. *Sogay*, caserí de 23 edif., te. Altea (*GGRV*, 200); oït *sogái* allí (xxxv, 153.10): reducció de *sogáir* (com en *Llombai*, *Mosmai*, *Patraix* etc.), de l'àr. *šu-gáïir*, dim. de *šagir* 'petit'.

*El Sogroi*, pda. de Real de Montroi; pron.: *el sogròj* (xxx, 159.2); no s'explica fàcilment pel mateix ètimon, a desgrat del matís velar que podrien exercir les *g*, *u*, *š* precedents, perquè també hi fa nosa la posició de la *r*. Doncs, més aviat un altre origen, mossàrab: suposant que estigui per *sogroin*, forma arabitzada de *sogrōn* SUGGRUNDIUM (Vitruvi, *Digest*) «avant-